

MATTHEUS

Kern

Mattheus is zeer waarschijnlijk geschreven door de tollenaar die door Jezus wordt geroepen om hem te volgen. (9:9) Mattheus vult nauwgezet het al bestaande evangelie van Marcus aan. Op zo'n manier dat de Joden hun eigen geschiedenis in het verhaal herkennen. Jezus doet het levensverhaal van Israel over, maar dan goed, volmaakt. Hij maakt de boeken kloppend, ook die van ons.

Het boek Mattheus wordt omvat door Immanuel: 'Men zal Hem de naam Immanuel geven, wat in onze taal betekent: God met ons.' (1:23) en 'Houd dit voor ogen: Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voleinding van de eeuw.' (28:20)

Opbouw

De eerste hoofdstukken (1-7) vertonen een sterke parallel met de boeken van Mozes.

Deze hoofdstukken worden gevolgd door nog vijf blokken met woorden en daden van Jezus (8-10, 11-13, 14-18, 19-25, 26-28). Elk blok wordt gemarkeerd met 'Toen Jezus deze woorden (zijn instructies/de gelijkenissen/deze woorden/al deze woorden) beëindigd had'. (7:28, 11:1, 13:53, 19:1, 26:1).

Ook in de vijf blokken na Mat. 7 kunnen weer parallellen gevonden worden met de vijf boeken van Mozes. Misschien wat vergezocht, wel opvallend en leuk.

Scharnierpunt

Het scharnierpunt van dit bijbelboek is het middelste hoofdstuk (16) van het blok 14-18, waarin Jezus zijn discipelen vraagt 'Wie zeggen de mensen dat de Mensenzoon is?' en daarna 'Wie ben Ik volgens jullie?'. Petrus antwoordt 'U bent de messias, de Zoon van de levende God.' Vlak daarna zegt Jezus 'Ik zal gedood worden.' Vanaf dat moment wijkt Jezus bij bedreiging niet meer uit, maar gaat Hij op zijn einddoel af.

Lijnen

In Mat. 1-7 het verhaal van Jezus, waarin Hij de geschiedenis van Israel over doet:

Genesis	geboorte	Mat. 1
Exodus	bevrijding uit Egypte	Mat. 2
Leviticus	heilig en rein	Mat. 3
Numeri	tussen woestijn en beloofde land	Mat. 4
Deuteronomium	nieuw leven	Mat. 5-7

blok 8-10, parallel met Genesis

- 8-9 genezingen (twaalf), God geneest, herschept, begint opnieuw – Hij wil dat het goed is
- 10 woorden voor de twaalf – Genesis eindigt met de twaalf zonen van Jakob en een zegenwoord voor hen

blok 11-13, parallel met Exodus

- 11 Johannes gevangen – Israel gevangen, Johannes vraagt 'Wie bent U?' – Mozes ook (Ex. 3)
- 13 woorden m.b.t. het kleine begin van Gods Koninkrijk (gelijkenissen) – Israels begin als Gods Koninkrijk van priesters (Ex.19:6)

blok 14-18, parallel met Leviticus

- 15 rein en onrein – offerthora en reinheidswetten
- 18 woorden voor de gemeente – hoe ga je met elkaar om, hoe vaak vergeef je

blok 19-25, parallel met Numeri

- 19,22 verzoeken, mensen vallen Jezus aan – Israel verzoekt God: we hebben niets aan U
- 23-25 woorden op de grens woestijn en beloofd land – 'Wee u', scheiding schapen/ bokken

blok 26-28, parallel met Deuteronomium

- 26 verbondsvernieuwing – Jezus is het nieuwe verbond
- 28 woorden van zegen – voor Israel, voor alle volken

Uitgelicht

Jezus doet de geschiedenis van Israel over, maar nu goed. Hij vervult. In Mattheus staat vaak 'opdat vervuld zou worden', bijna steeds letterlijk. (1:22, 2:15, 2:17, 2:23, 4:14, 8:17, 12:17, 13:14, 13:35, 21:4, 26:54, 26:56, 27:9, 27:35)

Tweemaal (in 2:17 en 27:9) staat het er iets afwijkend, namelijk 'Toen is vervuld'. Waarom? Deze dingen (de kindermoord in Bethlehem in 2:17 en het verraad met de zilverstukken door Judas in 27:9) zijn toen gebeurd, maar beide gebeurtenissen zijn niet Gods idee geweest, al heeft Hij ze wel gebruikt.

Opgemerkt

In Mat. komen veel genezingen voor. Voor het scharnierpunt staat er steeds dat Hij 'allen' genas:

En Hij genas iedere ziekte en elke kwaal onder het volk. (4:23)

En allen die ziek waren genas Hij. (8:16)

En Hij genas iedere ziekte en elke kwaal. (9:35)

Grote massa's mensen volgden hem, en Hij genas hen allen. (12:15)

En iedereen die Hem aanraakte, werd genezen en was volkomen gezond. (14:36)

En Hij genas hen allen. (15:30)

Nadat Hij gezegd heeft dat Hij moet sterven, is Hij veel minder royaal met genezen:

De jongen was genezen. (17:18)

Er zaten daar twee blinden langs de weg. (20:30)

Hij genas hen (19:2)

Hij genas hen (21:14)

Niet meer de aandacht voor de zieken, maar voor zichzelf, voor zijn eigen lijden en sterven: Ik draag jullie ziekten mee, Ik ga iedereen genezen, maar niet à la minute.

Jezus' verhaal leek zo te passen op het verhaal van Israel. En dan sterft Hij. Een anticlimax. Hoe kan een lijdende, dode Koning regeren? Waar is Immanuel?

Maar, Hij ruilt ook de dood – Hij de dood in, zodat wij eruit kunnen komen. Door Jezus' sterven komt de balans weer in evenwicht.

De tollenaar Mattheus laat zien dat de boeken kloppen.

Het verhaal van Israel kan verder, gaat open, naar buiten, naar de volken.

Niet iedereen omarmt het evangelie van deze ruil. De Farizeeër wil geen ruil, maar zelfrechtvaardiging. Mattheus daagt de Joodse lezer uit om Jezus te zien als Godsgeschenk (Mattheus = Godsgeschenk).

Ook ons verhaal wil Jezus opnieuw schrijven: God met ons.